

Verden. Skal man have Oplysningerne, skal man have dem netop for at kunne bedømme Situationen paa Grundlag af dem. Hvis jeg forstod Ministeren rigtigt, vil det tage meget lang Tid, før nye Oplysninger kan skaffes. Hvad er det da for Oplysninger, vi har faaet? Ja, efter min Mening tager den Tabel, som vi har faaet tilsendt, fat i mere, end vi egentlig har spurgt om, thi naar de kan opdage 20,440 Huse, maa her aabenbart være tænkt paa andre Huse end dem, der hører ind under Hovedgaardene, thi der er i Virkeligheden kun 1,000 Hovedgaarde her i Danmark — det har Ministeren allerede oplyst som Svar paa et Spørgsmaal —, og følgelig kan der ikke være 7,376 Ejere, der har hver eet, saa vi kan vist saa godt som se bort fra dette store Tal, og derved svinder Tallet 20,440 betydeligt ind. Men af Ejere med 10—20 Huse pr. Ejer er der 84, der tilsammen har 1,112 Huse, af Ejere med fra 20 til 30 Huse er der 41, der har tilsammen 858 Huse, og af Ejere med 30 Huse og derover er der 110, der tilsammen har 7,235 Huse. Her genfinder man sikkert alle de Godsejere, som har Huse, og det er disse Huse, vi nu faar fat paa. Nu siger Ministeren, at det er magtpaaliggende, at vi ved, hvor mange Huse vi faar med, da det har været vor Opgave at faa saa mange med som muligt. Men hvis jeg spørger Ministeren: Hvor mange flere kommer der efter Ministerens Lovforslag, vil han vist komme i nogen Forlegenhed i Henseende til, hvor mange Huse der faktisk kommer med. Vi har faaet oplyst, at det drejer sig om 2366, som Loven af 1902 omfatter, men hvor mange af dem, der er overgaaet til Tjenestebrug og derfor ifølge Lovforslaget vil falde udenfor Rammen, har vi ingen Oplysninger om, men Ministeren er sikkert ikke uenig med mig, naar jeg siger, at det i hvert Fald vil blive dobbelt saa mange Huse, vi efter denne Overenskomst kunde tage med under tvunget Selveje, end Ministeren har foreslaaet. Derfor synes jeg, at Ministeren maa tage det med Kyshaand, jo flere Huse vi kan skaffe, da jeg netop formener, at Ministeren er fuldstændig enig med mig i, at det gælder om at faa saa mange Huse som vel muligt ind under Fæsteloven og dernæst at skabe saa gunstige Betingelser for dem, der bliver tilbage, som man kan opnaa, i alt Fald ingenlunde ringere Betingelser end dem, Ministeren har foreslaaet.

Jeg mener, vi er kommet et Skridt

længere derved, at vi har sat en Begrænsning for Lejeafgiftens Højde, det havde Ministeren ikke. Naar endvidere Ministeren sagde, at den Maade, hvorpaa Udstykningsforeningerne havde faaet ordnet Fæste- og Lejeforholdet, var langt fordelagtigere end Lovforslagets, kan det godt være, jeg har ikke tilstrækkelige Oplysninger i saa Henseende. Jeg er ikke uenig med Ministeren — jeg læser § 5 i Loven af 1872 saaledes, som Ministeren nu udviklede for os — med Hensyn til Inddragning af Fæstehuse. For Resten er de Kommissioner, der har været nedsatte, kommet til det samme Resultat. Jeg peger i saa Henseende paa Kommissionen om Len og Stamhuse. Men det, som interesserer mig i høj Grad, er at faa at vide, hvor mange Huse Godsejeren paa Ledreborg har forbeholdt sig, thi hvordan man end vender og drejer Sagen, er det saaledes, at der ikke er Fæstetvang paa dem, og Godsejeren har, som jeg allerede har udviklet det, friere Ret over disse Huse, hvad Ministeren ogsaa indrømmer. Der er kun den Forskel, at Pligthouse og Huse efter Loven af 1902 ikke kan nedlægges, men de kan ombyttes; i Kraft af Loven af 1902 kan de mageskiftes mod, at man paatager sig en tilsvarende Forpligtelse for et andet Hus end et af de Huse, som Loven af 1902 omfatter. Men det, som det var af Vigtighed for os at faa at vide, er, om der faktisk er gaaet flere Huse ind under friere Brug for Godsejeren, end der vilde være blevet efter det, som jeg nævnte: et Hus for hver 30,000 Kr.s Jordværdi for Hovedgaarden og et for hver 25,000 Kr.s Ejendomsskyldværdi for Skov. Det var det, vi kunde have opnaaet, og endda under den Forudsætning eller rettere med den Tilføjelse, at de Huse, som allerede er inddragne i Kraft af Lovene af 1861 og 1872, regnes med, saa hvis en Godsejer allerede har inddraget saa mange Huse, som svarer til det Tal, jeg nu har nævnt, kan han kun faa Lov til at beholde eet Hus, hvilket gør en stor Forskel. Jeg er derfor tilbøjelig til at tro, uden at jeg naturligvis kan dokumentere noget i saa Henseende, at vi vil faa adskillig flere Huse med, end her er opført. Jeg kan ikke bestemt udtale mig derom, men jeg kan i hvert Fald sige, at Tabellen drejer sig om mange flere Huse, end der her kan blive Tale om, idet vi kun regner med Huse paa fæstepligtigt eller ufri Jord og ikke med de enkelte Huse, hvoraf et hører til een Gaard, et andet til en anden, o. s. v. Enhver faar Lov til at forbeholde